

UPPSALA
UNIVERSITET

UPPSALA
UNIVERSITET

YTTRANDE

2025-11-25 Dnr UFV 2025/1816

Justitiedepartementet

Box 256
751 05 Uppsala

Besöksadress

Dag Hammarskjölds väg 7

Handläggare

Magnus Ödman

Telefon

070-167 91 42

www.uu.se

magnus.odman@uu.se

Remiss av Promemorian Kompletterande förslag till betänkandet Skärpta regler och tydligare krav på vandel för uppehållstillstånd (SOU 2025:33)

Uppsala universitet har anmodats lämna yttrande över rubricerad remiss. Följande expertyttrande har utarbetats av professor Rebecca Thorburn Stern, Juridiska institutionen, i samråd med professor Patricia Mindus, Filosofiska institutionen.

Kort sammanfattning

Uppsala universitet avstyrker förslaget om att uppehållstillstånd på grund av anknytning ska kunna vägras eller återkallas i enlighet med Vandelsutredningens förslag (SOU 2025:33) i samtliga fall med undantag för de situationer där EU-rätten inte ger utrymme för att neka eller återkalla uppehållstillstånd på sådan grund.

Sammanfattningsvis konstateras att Uppsala universitet i sitt remissyttrande (UFV 2025/636) gällande Vandelsutredningens förslag om införandet av ett utökat krav på god vandel i utlänningslagen (2005:716) avstyrkte förslaget. De förslag på justeringar av förslaget som presenteras i föreliggande promemoria, vilka syftar till att justera tidigare förslag så att personkretsen som omfattas av Vandelsutredningens förslag utökas ytterligare, motiverar inte en ändrad bedömning av förslagens lämplighet.

Övergripande synpunkter

Tanken med vandelsutredningens förslag var att det skärpta vandelskrav som utredningen föreslog skulle ”utgöra en förutsättning för uppehållstillstånd i samtliga fall som inte vilar på EU-rättslig grund” (promemorian, s. 6). De förslag som lämnades i vandelsutredningens betänkande fick emellertid, enligt promemorian (s. 8), effekten att en vandelsprövning inte kan ske när ansökan om uppehållstillstånd grundat på anknytning avser en person i anknytningspersonens kärnfamilj, oavsett om situationen i fråga omfattas av EU:s familjeåterföreningsdirektiv (och därmed vilar på EU-rättslig grund) eller ej. Familjeåterföreningsdirektivet hindrar emellertid inte att vandel beaktas i andra situationer än de som uttryckligen regleras av direktivet. Förslagen i promemorian om ändringar av utredningens förslag till nya lydelse av utlänningslagens 5 kap. 17 a § och 7 kap. 3 c § syftar till att täppa till det ”kryphål” som det ursprungliga förslaget medger, i syfte att, som Uppsala universitet förstår det,

YTTRANDE

2025-11-25 Dnr UFV 2025/1816

regleringen utformas på ”ett ändamålsenligt och lämpligt sätt” (s. 8) och i enlighet med direktiven till Vandelsutredningen (dir. 2023:158).

Uppsala universitet vill här framföra tre övergripande synpunkter.

Den första är att universitetet står fast vid sin uppfattning om att Vandelsutredningens förslag inte uppfyller de krav på rättssäkerhet, förutsägbarhet och legalitet som bör gälla i dessa sammanhang (se remissyttrande UFV 2025/636). De förslag som lämnas i den kompletterande promemorian syftar inte till att läka dessa brister utan bara att de föreslagna reglerna ska gälla fler personkategorier. Uppsala universitet avstyrker således även dessa kompletterande förslag.

Den andra synpunkten är att de kompletterande förslagen, i sin strävan att omfatta alla uppehållstillstånd som inte bygger på EU-rättslig reglering, kommer att leda till att svenska medborgares möjligheter till familjeåterförening under vissa omständigheter kan bli mer begränsade än vad är fallet för tredjelandsmedborgare (som faller under familjeåterföreningsdirektivet). Det framstår som en märklig ordning att medvetet försätta medborgare i ett sämre läge än tredjelandsmedborgare, i synnerhet i ljuset av regeringens strävan efter att uppmuntra fler personer att söka svenskt medborgarskap (jfr förslagen i SOU 2025:99 Ändring av permanent uppehållstillstånd för vissa utlänningar), personer varav ett antal skulle kunna beröras av reglerna gällande familjeåterförening.

Den tredje synpunkten rör själva processen. Vandelsutredningen är en av ett stort antal utredningar som på senare år tillsatts på migrationsområdet, varav majoriteten har fått en relativt begränsad tid till sitt förfogande även när det gäller komplexa och komplicerade frågor. Utredningsuppdragen samspelar på många sätt. Det framhålls också i flera utredningsbetänkanden att de förslag som där läggs fram, liksom genomförandet av dessa, kan komma att påverkas av förslag i andra, pågående utredningar (se t.ex. promemorians hänvisning till förslagen i SOU 2025:95 om skärpta villkor för anhöriginvandring). Samma sak gäller effekterna av genomförandet av EU:s asyl- och migrationspakt från och med juni 2026 (jfr t.ex. promemorian s. 8). Det finns således ett antal osäkerhetsfaktorer som skapas bland annat av den hastighet med vilken förslagen förväntas tas fram samt det faktum att dessa förhåller sig till ett rättsligt landskap under förändring, vilket torde omöjliggöra att med säkerhet kunna yttra sig om förslagets verkan. Det faktum att det under regeringskansliets beredning av Vandelsutredningens betänkande

UPPSALA
UNIVERSITET

YTTRANDE

2025-11-25

Dnr UFV 2025/1816

uppmärksammas att de förslag som utredningen presenterar inte var så heltäckande som avsetts exemplifierar en inte fullt genomtänkt process där inte tillräckligt utrymme funnits för den analys och reflektion lagstiftningsarbete kräver. Den brådska som idag präglar processen avspeglar sig också i korta remisstider, något som i sin tur riskerar att leda till en sämre lagstiftningsprodukt.